

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Класичного приватного університету,
голова приймальної комісії

ОГАРЕНКО В.М.

« 28 » _____ 2014 р.

ПРОГРАМА

фахового випробування

7.03050401

Економіка підприємства

(шифр)

(назва спеціальності)

освітньо-кваліфікаційний рівень – “ спеціаліст ”

Запоріжжя, 2014

Розглянуто кафедрою
економіки підприємства
протокол № 7 від 12 лютого 2014 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради
Інституту економіки
протокол № 11 від « 19» лютого 2014 р.

Укладачі: **А.Г. Семенов, д.е.н., проф.**
Г.А. Семенов, д.е.н., проф.
О.В. Ярошевська, к.е.н.

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

IV. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою фахового випробування для вступу на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста є визначення теоретичних знань, умінь та практичних навичок вступників згідно з вимогами до попередньо отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра.

Фахове випробування проводиться у формі усного екзамену з дисциплін, знання з яких є базовими для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста. Відповідь вступники фіксують письмово на аркуші усної відповіді на вступному випробуванні зі штампом Приймальної комісії. Фахове випробування проводиться за екзаменаційним білетом, який містить два теоретичних питання. Тривалість фахового випробування 1 година.

На фахове випробування виносяться теоретичні питання з дисциплін:

1. Економіка підприємства.
2. Планування і контроль на підприємстві.

При відповіді на питання рекомендується дотримуватися такої послідовності:

1. Дати загальну характеристику питання, назвати нормативні документи, що регулюють відносини в конкретній сфері.
2. Розкрити економічну суть питання.
3. У відповіді має бути розкрита не тільки суть питання, а й пропозиції та рекомендації щодо можливості вдосконалення економічного механізму.

Вимоги до знань і вмінь вступників

Вступники мають знати:

- основні економічні поняття і категорії;
- теоретичні основи правових і економічних відносин;
- соціально-економічні закономірності та принципи господарювання й управління тощо;

вміти:

- ефективно використовувати економічну інформацію в управлінні виробництвом;
- виявляти резерви підвищення ефективності виробництва;
- приймати рішення щодо техніко-економічних, фінансових, статистичних та керівних проблем у сучасній ринковій економіці.

Оцінювання знань вступників відбувається на підставі наступних критеріїв:

- правильність відповідей (правильне, чітке, послідовне і достатньо глибоке викладення ідей, понять фактів тощо);
- ступінь усвідомлення матеріалу та самостійність міркувань;
- вміння користуватися засвоєними теоретичними знаннями, науковою термінологією.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Тема 1. Предмет та завдання курсу “Економіка підприємства”.

Економіка, економічна наука, економічний розвиток.

Економіка і життєзабезпечення. Суспільне виробництво – основа життєдіяльності людського суспільства.

Виробництво і розподіл. Протиріччя між необмеженими потребами людини й обмеженістю ресурсів. Звідси проблеми: що робити, скільки робити, як робити і як розподіляти.

Основні тенденції і показники розвитку економіки України.

Тема 2. Підприємство як суб'єкт господарювання.

Визначення, цілі й напрями діяльності, пріоритети.

Підприємство в системі ринкових відносин. Основні принципи механізму господарської діяльності підприємства в умовах ринку.

Класифікація і структура підприємств. Характеристика внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства.

Управління підприємством. Виробнича й організаційна побудова підприємства. Організаційна структура керування підприємством.

Добровільні форми об'єднання підприємств. Галузева структура економіки і промисловості України.

Тема 3. Основні фонди підприємства.

Поняття основних фондів; відмінність їх від оборотних коштів. Значення основних фондів у здійсненні процесів виробництва і відтворення. Класифікація і склад основних фондів. Виробнича структура основних фондів. Нематеріальні активи. Методи оцінки, обліку і планування основних фондів. Порядок індексації основних фондів. Знос і амортизація основних фондів. Поняття фізичного, вартісного і морального зносу основних фондів. Амортизація, норми амортизації. Методи розрахунку амортизаційних відрахувань. Встановлення основних фондів. Показники використання основних фондів і методика їхнього розрахунку. Шляху

підвищення ефективності використання основних фондів. Оцінка їхньої значимості й ефективності.

Тема 4. Оборотні кошти підприємства.

Поняття оборотних коштів, їхнє призначення, відмінність від основних фондів. Склад і структура оборотних коштів. Фактори, що визначають структуру оборотних коштів.

Нормування оборотних коштів. Принципи і методи нормування витрати сировини, матеріалів, палива, незавершеного виробництва, запасів товарно-матеріальних цінностей. Рух оборотних коштів. Логістика.

Джерела формування оборотних коштів.

Оборот оборотних коштів. Показники оборотності обігових засобів – коефіцієнт оборотності, час обороту. Фактори, що впливають на тривалість обороту.

Значення й економічні наслідки прискорення оборотності оборотних коштів. Шляху прискорення оборотності. Інтенсифікація виробничих процесів. Удосконалювання нормування витрат товарно-матеріальних цінностей. Перехід на безвідхідне виробництво і комплексне використання сировини. Підвищення якості продукції. Здійснення режиму економії. Маркетингові дослідження і їхня роль у прискоренні оборотності оборотних коштів.

Тема 5. Трудові ресурси підприємства. Продуктивність праці. Мотивація й оплата праці.

Кадри. Кадрове забезпечення виробництва. Структура кадрів. Види чисельності працюючих: явочна, штатна, облікова; поняття, методи розрахунку. Система керування персоналом на підприємстві. Підвищення кваліфікації кадрів. Атестація кадрів. Активна кадрова політика – необхідна умова підвищення ефективності виробництва.

Продуктивність праці: поняття, методи виміру. Показники продуктивності праці і методи їхнього розрахунку. Нормування праці. Фактори, що визначають рівень продуктивності праці. Підвищення продуктивності праці: поняття,

значення росту продуктивності праці. Шляху підвищення продуктивності праці; їхній вплив на кінцеві показники діяльності підприємств.

Мотивація праці. Види людських потреб і види мотивації. Заробітна плата: поняття, економічна природа заробітної плати. Закон відшкодування витрат робочої сили. Номінальна і реальна заробітна плата. Тарифна система, її нормативи, тарифні ставки, тарифні сітки, тарифно-кваліфікаційні довідники. Системи оплати праці, області їх найбільш ефективного застосування. Заробітна плата в умовах ринкової економіки. Участь у прибутках підприємства. Додаткове стимулювання праці. Види стимулювання і їхня ефективність. Правильне сполучення моральних і матеріальних стимулів праці.

Тема 6. Витрати на виробництво. Собівартість продукції.

Загальна характеристика витрат підприємства. Склад і класифікація витрат на виробництво. Умовно-постійні й умовно-змінні витрати.

Поняття собівартості продукції. Види собівартості.

Калькуляція витрат на виробництво: основні статті, методика їх розрахунку.

Кошторис витрат на виробництво: склад витрат, методика складання, відмінність від калькуляції.

Зниження собівартості. Фактори зниження собівартості. Оцінка їх впливу на кінцеві показники діяльності підприємства.

Тема 7. Ціни і ціноутворення.

Сутність ціни й основи ціноутворення. Вплив держави на ціноутворення. Функції цін. Принципи побудови цін. Види і структура цін.

Удосконалення системи ціноутворення в справі прискорення процесів відновлення продукції і підвищення її якості.

Роль ціни в стимулюванні ефективності виробництва, прискорення науково-технічного процесу.

Основи стратегії ціноутворення.

Тема 8. Прибуток та рентабельність.

Роль та місце прибутку на підприємстві. Суттєвість прибутку. Поняття виручки від реалізації, прибутку від реалізації, прибутку від реалізації

матеріальних цінностей, прибутку від позареалізаційних операцій, балансового прибутку, чистого прибутку підприємства.

Податок на прибуток, податок на добавлену вартість.

Схема використання прибутку на підприємствах з різноманітною формою власності.

Поняття рентабельності як відносного показнику ефективності підприємства. Поняття рентабельності виробничих фондів, рентабельності власного капіталу та рентабельності окремих видів продукції.

Значення і шляхи підвищення прибутку і рентабельності виробництва

Тема 9. Ефективність капітальних вкладень, нової техніки, організаційних рішень.

Поняття економічної ефективності. Економічна ефективність і економічний ефект. Показники абсолютної і порівняльної ефективності.

Приведені витрати, коефіцієнт ефективності: поняття, методика розрахунку. Нормативний коефіцієнт ефективності, нормативний строк окупності. Методика розрахунку очікуваної суми річної економічної ефективності інвестицій.

Поняття сполучених капітальних вкладень і методика їхнього розрахунку.

Облік фактора часу в оцінці ефективності капітальних вкладень і нової техніки. Дисконт, дисконтування, чистий дисконтований дохід. Ефективність інноваційних проектів.

ПЛАНУВАННЯ І КОНТРОЛЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Тема 1. Сутність і особливості планування на підприємстві.

Планування як наука. Процес планування і вибір рішень. Планування як функція управління підприємством. Методи та інструменти планових розрахунків.

Тема 2. Система планів підприємства.

Функціонування системи планування на підприємстві. Різновиди планів та їхні комплекси. Зміст планів і організація їх розробки.

Тема 3. Маркетингові дослідження і планування збуту продукції.

Формування плану збуту з урахуванням досліджень ринку життєвого циклу продукції і детермінантів попиту. Планування реклами. Планування збуту продукції.

Тема 4. Виробництво продукції.

Виробнича програма підприємства, її зміст і оптимізація. Планування обсягів виробництва продукції у вартісному вираженні.

Тема 5. Оперативно-календарне планування.

Зміст і завдання оперативно-календарного планування. Ритмічність виробництва. Особливості оперативно-календарного планування на підприємствах одиничного, серійного і масового типів виробництва. Планування виробничих програм цехом і дільницями. Планування роботи потокових ліній.

Тема 6. Матеріально-технічне забезпечення.

Зміст планування МТЗ та послідовність його розробки. Планування потреби в матеріальних ресурсах. Запаси й регулювання їхніх розмірів. Визначення потреби цехів у матеріальних ресурсах.

Тема 7. Забезпечення операційної діяльності виробничою потужністю.

Види виробничої потужності, чинники, що її визначають, і послідовність розрахунків. Методики розрахунку виробничої потужності. Визначення максимально можливого випуску продукції з наявної потужності. Система показників виробничої потужності.

Тема 8. Персонал і оплата праці.

Планування персоналу. Планування продуктивності праці. Планування оплати праці.

Тема 9. Виробнича інфраструктура.

Особливості функціонування та планування підрозділів виробничої інфраструктури. Планування забезпечення підприємства технологічним обладнанням. Планування діяльності ремонтного виробництва. Планування

енергозабезпечення підприємства. Планування транспортного обслуговування виробництва.

Тема 10. Витрати виробництва.

Мета, завдання та послідовність розробки плану собівартості продукції. Розрахунок витрат за техніко-економічними факторами. Планування собівартості реалізованої продукції. Розрахунок калькуляційних статей прямих витрат.

Тема 11. Фінансове планування.

Зміст і завдання фінансового плану. Планування потреби у фінансових ресурсах. Планування прибутковості підприємства. Основні умови прибутковості підприємства.

Тема 12. Оновлення продукції.

Формування планів оновлення продукції, їх склад і завдання. Оптимізаційні плани розрахунки оновлення продукції. Планування витрат на підготовку і освоєння виробництва нової продукції. Об'ємно-календарне планування підготовки виробництва нової продукції. Сітьові методи планування підготовки виробництва та освоєння нових виробів.

Тема 13. Організаційно-технічний розвиток.

Технічний та організаційний розвиток підприємства. Оцінка технічного рівня розвитку підприємства.

Тема 14. Бізнес-планування.

Сутність бізнес-планування та призначення бізнес-плану. Склад бізнес-плану і технологія його розробки. Оцінка середовища для бізнесу і формування власної ринкової позиції. Планування виробництва продукції та його ресурсного забезпечення. Фінансове планування.

III. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

На навчання до Інституту економіки Класичного приватного університету за освітньо-кваліфікаційним рівнем „спеціаліст” відповідного напрямку підготовки та спеціальності приймаються випускники, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень „бакалавр” незалежно від джерел фінансування та форми навчання на конкурсній основі у разі подання заяви про вступ у терміни, які встановлені приймальною комісією.

Фахові випробування за освітньо-кваліфікаційним рівнем „спеціаліст” проводяться у терміни, встановлені Правилами прийому до КПУ за програмою для проведення фахового випробування у формі усного екзамену для спеціальності 8.03050401 - «Економіка підприємства».

На фахове випробування виноситься два теоретичних питання. Виконувати роботу треба виключно українською мовою, відповіді пишуться ручкою одного й того ж кольору (темно-синього або фіолетового). Відповіді на питання повинні бути чіткими, послідовними і логічними.

Тривалість випробування – одна година. Кожне питання оцінюється окремо від 5 до 2 балів. Підсумкова оцінка виводиться як середньоарифметичне, що округляється до цілого. Мінімальний середній бал підсумкової оцінки, що дозволяє брати участь у конкурсі, – три бали (задовільно).

Критерії оцінювання

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
5 (відмінно)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки.
4 (добре)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу, відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, дає підстави вважати, що абітурієнт виявляє знання і розуміння основних положень зі спеціальності, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки.
3 (задовільно)	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння, надається визначення основних понять з окремими помилками.
2 (незадовільно)	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу.

IV. ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ДЖЕРЕЛ

1. Економіка підприємства

1. Бондарь Н.М. Экономика предприятия. Учеб. Пособ. 2-е изд. дополн. –К.: А.С.К. 2005.-400с.
2. Крайник О.П., Барвінські Є.С. Економіка підприємства. Навч. посіб., 2-ге вид. оновлене і доповн. –Львів. Національний університет «Львівська політехніка», «Інтелект-Захід», 2005. -296с.
3. Кулішов В.В. Економіка підприємства: теорія і практика. Навч.посіб. 3-е вид. –К.: Ельга; Ніка-Центр, 2005. -216с.
4. Литвиненко Я.В. Сучасна політика ціноутворення. Навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. -2-ге вид., виправ. і доповн. –К.:МАУП, 2003. -240с.
5. Семенов Г.А., Панкова М.А., Семенов А.Г. Экономика предприятия. – Запорожье: ЗГИА. 2003. – 250 с.
6. Семенов Г.А., Семенов А.Г. Организация и планирование хозяйственной деятельности на предприятии: Монография.- Запорожье: ЗГИА. 2001. – 174 с.
7. Семенов Г.А., Панкова М.О., Семенов А.Г. Економіка підприємства: Навч.пос. Вид. 2-ге перераб і доповнен. – К.: ЦНЛ. 2005. – 328 с.
8. Семенов Г.А., Станчевський В.К. і інш. Організація і планування на підприємстві: Навч.посібник. – К.: ЦНЛ. 2006. – 528 с.
9. Семерникова О.І., Мешкова-Кравченко Н.В. Економіка підприємства: Навчальний посібник (курс лекцій). – Херсон: ОЛДІ-плюс, 2003. – 312 с.
10. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: Навч. пос. – Київ: Центр навчальної літератури, 2003. – 436 с.
11. Шваб Л.І. Економіка підприємства. Навч. посіб. Для студентів вищ. Навч. закладів, 2-ге вид. –К.: Каравела, 2005. -568с.
12. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропивного.- К.: КНЕУ, 2005. – 608 с.

2. Планування і контроль на підприємстві

1. Семенов Г.А. Організація і планування на підприємстві: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних спеціальностей. / [Г.А. Семенов, В.К. Станчевский та ін.]. —Київ: ЦНЛ. 2006. — 520 с.
2. Стратегічне управління підприємствами: навчальний посібник / [за заг. ред. д.е.н., проф. Г.А. Семенова]. — Запоріжжя: КПУ, 2010. — 400 с.
3. Ильин А.И. Планирование на предприятии в 2-х частях. Ч 1. Стратегическое планирование / А.И. Ильин. — Минск: ООО «Мисанта», 1998. — 294с.
4. Фінанси підприємства: навчальний посібник / [за ред. Поддєрьогіна А.М.]. — К., 1998. — 345 с.
5. Топчій Л.С. Методичні вказівки по оптимізації календарного розподілу виробничої програми з використанням персонального комп'ютера / Л.С. Топчій.— К.: КНЕУ, 1997. — 123 с.
6. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия : учебник / И.А. Бланк. — К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. — 448 с.
7. Фінанси підприємств: підручник / [Керівник авт. кол. і наук. пед. проф. А.М. Поддєрьогін]. 3-те вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 460с.
8. Володькіна М.В. Економіка промислового підприємства. навчальний посібник / М.В. Володькіна. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 196 с.